

Izvješ e medijskih objava

22.10.2015

Muzeji Hrvatskog zagorja

22.10.2015

Zadarski list

Stranica/Termin: 39

Hrvatska

Naslov: Izmisli si prošlost i pritom zaradi

Sadržaj: LAŽNA POVIJEST Bum povijesnih festivala u Hrvatskoj

Autor: Ivo LU I

Rubrika, Emisija: Mozaik

Žanr: izvješ e

Naklada: 3.500,00

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, VITEŠKI TURNIR U STUBICI, MUZEJ SELJA KIH BUNA

Naslov: Izmisli si prošlost i pritom zaradi

Autor: Ivo LU I

Rubrika/Emisija: Mozaik

Žanr: izvješ e

Površina/Trajanje: 860,23

Naklada: 3.500,00

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, VITEŠKI TURNIR U STUBICI, MUZEJ SELJA KIH

LAŽNA POVJEST Bum povijesnih festivala u Hrvatskoj

Izmisli si prošlost i pritom zaradi

Festivali su ponekad samo dio kulturno-turističke ponude, kojom lokalne sredine žele privući posjetitelje, ali nisu samo to, jer bi to bilo preveliko pojednostavljenje

Ivo LUČIĆ

Hrvatska je u zadnje vrijeme zapljusnuta brojnim festivalima, među kojima je sve više onih koji se bave povijesnim događajima, o čemu stručnjaci imaju oprečna mišljenja. Ovog ljeta u medijima je nabrojano bezbroj festivala književnosti, kazališta, plesa, glazbe, magaraca, pršuta i piva, a možda je i više bilo povijesnih festivala.

Sisak još pršti od junaštva viteških turnira Kupskih noćju, završio je Srednjovjekovni sajam Šibenik, kao i Srednjovjekovni viteški turnir Jankovac, prije njega prošao je Porečki povijesni festival – Giostra, pa prvi Đurđevčki megdan, Paški srednjovjekovni sajam, Renesansi festival u Koprivnici, Pomorska bitka Bakar, Srednjovjekovni festival Svetvincent, Rimski dan u Rijeci, Dani Dioklecijana u Splitu, Viteški turnir u Vranju, LegendFest krajem svibnja u Starom gradu Lukavcu pokraj Velike Gorice, pa ranije proslava Seljačke bune u Velikom Taboru, a sve ih je zasjenila slavna 300. Sinjska alka, koja je danima punila medije.

Kao da je neki vremenski potres izmiješao povijesna razdoblja i kulturne stilove ili kao da se ostvarilo prošlostvo o suvremenom Babilonu.

Sociolog Ivan Rogić kaže da je to što danas gledamo s fascinantom vjerodostojnošću u svojoj knjizi »Šok budućnosti« najavio američki futurolog Alvin Toffler još 1970. godine. Ta knjiga predviđa da će osobno percepciju svijeta činiti »previše promjena u kratkom vremenskom razdoblju«, pa će ljudi gotovo dnevno birati svjetove kojima će pripadati.

Čemu toliki festivali?

Čemu toliki festivali, pitamo etnologiju i kulturnu antropologiju s Filozofskog fakulteta u Zagrebu Nevenu Škrbić Alempijević, koja je s kolegicom Petrom Kelemen objavila knjigu o antropologiji festivala »Grad kakav bi trebao biti«.

Više je razloga, kaže. Oni su dio kulturno-turističke ponude, kojom lokalne sredine žele privući posjetitelje, ali nisu samo to jer bi to bilo preveliko pojednostavljenje. Teško je o tome uniformno govoriti jer je svaki festival svijet za sebe i zato što neki motiv može mnogo značiti za lokalnu zajednicu, poput motiva

Osim Sinjske alke u Hrvatskoj nema festivala koji je povijesno utemeljen

Matije Gupca u Stubici.

Srednjovjekovni festivali u Europi doživljavaju pravu eksploziju popularnosti, a taj se interes kod nas posebno uklopio u novu političku situaciju nakon devedesetih godina.

»Tražimo nova identifikacijska uporišta, na državnju i na svim lokalnim razinama, pa posežemo za prošlostu koja nije bila u prvom planu. Uz udžbenike i muzeje, jedan od načina su i povijesni festivali«, ističe Škrbić Alempijević.

Najstariji »novi« i po posjeti najuspješniji u Hrvatskoj, Renesansi festival u Koprivnici ističe za sebe da komemorira čin proglašenja Koprivnice slobodnim kraljevskim gradom iz 1356., te se najviše bavi razdobljem kraja 15. stoljeća i 16. stoljeća iz kojeg potječu ostaci renesansnih bedema. Taj festival je »pravi primjer razvijanja europskog identiteta grada i regije«, kažu u Koprivnici. Osim toga, ljudi vole da se u njihovom mjestu nešto događa, i ta zabava je nova svečanost u gradu, napominje Škrbić Alempijević.

Tisuću kostimiranih u Koprivnici

Tijekom četiri dana Koprivnicu »okupira« više od 1000 kostimiranih izvođača: trgovaca, vitezova, dama, kraljeva i dvorjana, skitnica, prosjaka, kmetova, alkemičara, muzičara, zabavljača i mnogih drugih, iz gotovo deset europskih zemalja. Oni se bore starim vještina, jedu jela izra-

dena po srednjovjekovnim receptima, divljač, kaše i slično, piju medovinu, vina i posebno izrađena piva.

Otac i organizator festivala, direktor Turističke zajednice Koprivnice Renato Labazan s ponosom ističe da je Renesansi festival organiziran ove godine deseti put, da je svake godine bolji i veći, te da je najveća i najkompleksnija manifestacija tog tipa u ovom dijelu Europe, koju posjeti više od 40.000 ljudi.

Za vrijeme festivala trgovine su pune, lokali rade non-stop, nema slobodnog smještaja, a od »nula noćenja« godišnje, grad je porastao na petnaestak tisuća, i to na području gdje nema sunca i mora, temelja hrvatskog turizma, napominje Labazan.

Inicijalno je festival financirala Turistička zajednica iz članarine, ali je ove godine u proračunu od oko 500.000 kuna s 200.000 kuna na sudjelovala Hrvatska turistička zajednica (HTZ), sa 45.000 kuna Ministarstvo obrta i poduzetništva i dr. Festival sam ostvari više od polovice vlastitih prihoda od prodaje krigli, naplata parkinga itd, kaže Labazan.

Samo Sinjska alka povijesno utemeljena

Osim Sinjske alke Ravnateljica Povijesnog muzeja u Rijeci Tea Perinčić ne vidi festival koji je povijesno utemeljen. Ljudi koji postavljaju te događaje nemaju živaca za dugogodišnja povijesna istraživanja, a naj-

češće nisu dovoljno čitali ni ono što postoji jasno napisano o njima, ističe sveučilišna profesorica povijesti. Škrbić Alempijević kaže da su stručnjaci etnologije i kulturne antropologije ranije veću prednost davali motivima i praksama koje su ukorijenjene i autohtone, no sada im je ključno koliko zajednica prihvaća taj događaj kao nešto svoje. Pritom navodi primjer berbenog plesa »Moreška« na Korčuli, tradicija koja se jako dugo održava iako je u početku bila uvezena iz Španjolske i Sredozemlja, gdje je komemorirala okršaj kršćana i Maura u nekadšnjoj Španjolskoj. Povijesno gledano, to je vrlo malo povezano s Korčulom, ali je danas simbol otoka, a ceremonijal je prilagođen Korčuli i prenesen na dan Grada Korčule.

Ona ima razumijevanja i za manifestaciju »Seljačka buna« 1573. – bitka kod Stubice«, koja je novijeg datuma ali je sjećanje na Matiju Gupca ukorijenjeno u tradiciji.

I Perinčić priznaje da većina festivala ima gospodarskog smisla, dobro se financiraju, imaju zavidan posjet, iza njih stoje općine, gradovi i županije, ali ne može prihvatiti »prodaju laži koje imaju pretenzije postati istinama«. Ako smo društvo znanja koje se temelji na znanstvenim spoznajama, ne možemo počivati na pričama jer to u antropološkom smislu govori da smo nedorasla nacija, tvrdi Perinčić.